

[Hvidberg.]

den økonomiske udvikling siden første verdenskrig har ført med sig, at det, der tidligere følte som en slags ærespligt for enkelte, nu må overgå til den demokratiske stat som en forpligtelse for den. Jeg tror, det er vanskeligt at benægte dette, og det har jeg gerne villet sige til dem, som taler så stærkt imod, at staten skal betale til disse ting, og spørger, hvorfor den ene skal betale skat, for at den anden skal kunne studere o. s. v. Udviklingen har ganske simpelt ført med sig, at staten må hjælpe de unge, der er læsedygtige, til at gennemføre deres studier. Det er en investering, samfundet må foretage, og som vi ikke kan komme uden om. Men jeg vil så naturligvis hertil føje, at man samtidig må gøre alt, hvad man kan — det vil jeg give det ærede medlem hr. Heick ret i — for at gøre alvor af at støtte de endnu tilbageværende hjem, som, måske med afsavn, ved egne midler ønsker at holde deres børn til studierne. Lad os dog bevare så meget som muligt af det bedste i det gamle samfund og føre det med ind i det nye samfund! Og dertil hører netop dette, at man føler sig forpligtet til at hjælpe sine børn til at studere, og at man ikke ønsker, de skal tage nogen hjælp udefra, hvis man bare selv kan overkomme det.

Altså — hvad angår selve målet, tror jeg i og for sig, jeg må erklære mig enig med den højtærede minister og de fleste her: at vi må give de studieegnede, hvoriblandt også de videnskabeligt begavede findes, fri bane. Og jeg vil gå endnu videre og sige, at vi selvfølgelig — så vidt det overhovedet er muligt for os — må tilstræbe at stille dem lige i deres muligheder for at optage og gennemføre et studium eller en uddannelse.

Spørgsmålet bliver så, om det foreliggende lovforslag om en forøgelse af uddannelsesfonden virkelig kan komme til at betyde noget væsentligt for opfyldelsen af dette mål: at hjælpe de studerende, så at de kan gennemføre deres studier på de forskellige uddannelsesområder, og at støtte de hjem, der endnu kan og ønsker selv at hjælpe deres børn.

Ungdommens uddannelsesfond blev til i 1952 med et rådighedsbeløb på 1½ mill. kr. om året. Det var det første skridt, der blev

taget, og i 1955 forøgedes midlerne til 4 mill. kr. til stipendier og 2 mill. kr. til studielån — altså i alt 6 mill. kr. Fra da af gled ungdommens uddannelsesfond, som det hedder i ministerens fremsættelsestale (sp. 2609),

„ind som en overordentlig vigtig faktor i den uddannelsessøgende ungdoms tilværelse“.

Det er rigtigt, at fonden er blevet en vigtig faktor, men jeg synes, det ville være godt, om folketingsudvalget kunne blive orienteret om, hvad der er sket i disse år, og få visse oplysninger fra de forskellige uddannelsesanstalter og stipendieudvalg, så at vi kunne danne os et klarere overblik over, hvordan det forholder sig, og hvad der mangler.

Efter disse to begivenheder, i 1952 og 1955, foreslås den årlige bevilling nu forhøjet med 6 mill. kr., men tillige skal så seminarier og husholdningsseminarier drages med ind ved lånemidlernes fordeling, og 500 000 kr. skal stilles til rådighed for gymnasiaster som hjælp til dækning af befordrings- og opholdsudgifter. Når man desuden tager i betragtning, at stadig nye uddannelsesskoler og institutioner melder sig, fordi de principielt kan sige, at de falder ind under lovens virkefelt, og endvidere de store årgange begynder at rykke frem med deres krav på også at få en videre uddannelse, må man alligevel stille det spørgsmål, om et forslag som det foreliggende er effektivt nok og hensigtsmæssigt nok opbygget. Selvfølgelig vil gennemførelsen af et forslag som dette betyde noget — det er ganske givet. Jeg ved ikke, hvor meget det gennemsnitligt vil betyde for de uddannelsessøgende; den slags spørgsmål er jo overordentlig vanskelige at besvare. Jeg har hørt kyndige studenter påstå, at det ikke ville betyde mere end ca. 23 kr. for dem om året. Mere kyndige har sagt, at det dog nok vil betyde en hjælp på 200 kr. mere end i øjeblikket — men det spørgsmål er jeg ikke i stand til at besvare.

For os i det konservative folkeparti står det nu sådan, at der for samfundet er tre områder at sætte ind på, når man skal hjælpe den uddannelsessøgende ungdom: 1) det, vi kalder legatordningen, 2) låneordningen og 3) lempelser i beskatningsreglerne. Med hensyn til dette sidste problem, beskatnin-